

393. mál

Umsögn Samtaka um betri byggð um Samgönguáætlun (SGÁ) 2011
Samantekt f. fund í umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis 02.03.2012 kl. 11:30

1. Samtök um betri byggð beita sér fyrir þjóðarhag. Þau eru e.k. neytendasamtök (NGO) í skipulagsmálum höfuðborgarsvæðisins. Þau leggja til grundvallar viðtæka almannahagsmuni við lausnir mála svo þær komi sem flestum að sem mestum notum án tillits til einka-, flokks- eða landshlutasjónarmiða.
2. Samtökin telja að ákvarðanir, sem ganga gegn þessari meginreglu réttlætis og skilvirkni beri að taka með lýðræðislegum og gagnsæjum hætti.
3. Höfuðborgarsamfélagið er langstærsta hagkerfi Íslands. Óskilvirkni þess vegna stjórnlausrar útpenslu byggðar af völdum Vatnsmýrarflugvallar í 65 ár er löngu farið að gæta í þjóðarhag.
4. Það er sandur í girnkassanum. Þrátt fyrir einhverjar hæstu þjóðartekjur á mann í heimi árum saman skilar sá árangur sér ekki nægilega vel í pyngjur landsmanna.
5. Ánægjulegt er að í samgönguáætlun kemur ítrekað fram að til að ná markmiðum um bættu lýðheilsu, aukið öryggi, minni loftmengun, breyttar ferðavenjur og aukna samkeppnishæfni ólíkra samgöngumáta sé áhrifaríkast að stuðla að þéttari og blandaðri byggð. Það verður aðeins gert með því að reisa þetta og blandaða miðborgarbyggð í Vatnsmýri.
6. Þróaðar þjóðir í Norðvestur Evrópu og víðar hafa áratugum saman unnið samgöngu- og borgarskipulagsáætlanir sínar í einni heild með það að markmiði að fá fram bestu hugsanlega heildarlausn fyrir sem minnst fé. Ein birtingarmynd þessa er að þetta og blanda byggð. Að sjálfsögðu ber að taka þessa stefnu upp nú þegar á höfuðborgarsvæðinu, fyrst í uppbyggingu Vatnsmýrar.
7. Mikilvægt er að taka upp NÚLLSÝN í vegamálum. Núllsýn miðar að því að útrýma dauðaslysum og öðrum alvarlegum umferðarslysum innan þeirra tímamarka, sem samfélagið ákveður að sé raunhæft og ásættanlegt, t.d. á 30 árum. Í núllsýn hafa þau verkefni í vegamálum forgang, sem lúta að verndun heilbrigðis og mannlífa vegfarenda.
8. Vegafé hvers árs til nýframkvæmda við vegi verði skipt upp þannig að 300 milljónum kr. verði árlega bætt við það fé, sem fyrirhugað er í umferðaröryggisáætlun SGÁ. Því sem eftir er verði skipt þannig að 30% renni í BYGGÐAPOTT en 70% í pott sem ráðstafað er skv. NÚLLSÝN.
9. Mikilvægt er að ríki og sveitarfélög geri umferðaröryggisáætlanir skv. þjóðhagslegri arðsemisröð með tölusettum markmiðum og tímasettum fjárhags- og framkvæmdaliðum.
10. Samtök um betri byggð benda á að stofnkostnaður er u.þ.b. sá sami við gerð ytra gatnakerfis fyrir hverja 1.000 íbúa annars vegar í þéttari miðborgarbyggð og hins vegar í strjáltri úthverfabbyggð.

11. Samtökin benda á að tekjur ríkisins af bílaumferð eru í réttu hlutfalli við ekna km. Vel yfir 50% þeirra tekna koma af umferð innan sveitarfélagamarka höfuðborgarsvæðisins.

12. Þjóðhagslega arðsamast er að lagfæra þjóðvegakerfið á Íslandi með því að lagfæra það fyrst á höfuðborgarsvæðinu og þar á eftir annars staðar á SV horninu.

13. Allt of lágt nýtingarhlutfall ($NH=0,85$ í stað amk 1,8) í nýju Aðalskipulagi Reykjavíkur (AR) á fyrirhugaðri byggð í Vatnsmýri er bein afleiðing þess að ekki er í SGÁ fyrirhuguð nein viðbót við aðalgatnakerfi höfuðborgarsvæðisins sunnan Vatnsmýrar fyrr en eftir 2023. Almannahagur skaðast þá því hámarks þjóðhagsleg arðsemi næst ekki. Mikilvægt er að gera Kópavogsgöng, Öskjuhlíðargöng og þverun Skerjafjarðar tímanlega til að hamla ekki gegn eðlilegu nýtingarhlutfalli og uppbyggingarhraða í Vatnsmýri frá og með 2014 og til að fjölga flóttaleiðum sbr. lið 15.

14. Með hóflegri uppbyggingu í Vatnsmýri ($NH=1,8$) er virði lands í ríkiseigu þar amk. 70 milljarðar kr. og land borgarinnar amk. 140 milljarðar á verðlagi 2011. Hlutur ríkisins nægir til að gera nýjan flugvöll, t.d. á Hólmsheiði, ytra vegakerfi Vatnsmýrarbyggðar ásamt þrennum jarðgöngum á landsbyggðinni og gott betur. Lendandi yrði á Hólmsheiði í 96-98% tilvika, flugrekendur telja að 95% nægi.

15. Mikilvægt er að ljúka vinnu við almannavarnaráætlun höfuðborgarsvæðisins og samþætta hana svæðisskipulagi, aðalskipulagi og þeim áætlunum, sem hér eru til umræðu. Það vantar fleiri flóttaleiðir á höfuðborgarsvæðinu á austur/vestur og norður/suður ásunum

16. Á málþingi um flugmál á vegum Háskólans í Reykjavík í janúar sl. kom fram að ríkið greiðir niður hvern flugmiða um 5.500 kr. Ljóst er þó að heildarniðurgreiðsla ríkis og borgar á hvern flugmiða er nú mun hærri eða um 25.000kr, þegar með er talin eðlileg lóðarleiga fyrir Vatnsmýrarlóðir ríkis og borgar.

Reykjavík 02.03.2012,

f. h. framkvæmdastjórnar Samtaka um betri byggð

Gunnar H Gunnarsson

Örn Sigurðsson